

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

The Provincial
Library

City _____, _____
видається рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Адреса:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

РІК IX. Ч. 104 (1000). ВІВТОРОК, 30. СЕРПНЯ 1927. WINNIPEG, MAN. TUESDAY, AUGUST 30th, 1927. No. 104 (1000). VOL. IX.

Чотириста тисяч осіб взяло участь в похороні робітничих мучеників Сакка й Ванзеті

ВСІ ВУЛИЦІ БОСТОНУ, ЯКИМИ НЕСЛИ ТІЛА ЗАМОРДОВАНИХ, БУЛИ ВКРИТІ НАРОДОМ. — ПОЛІЦІЯ БІЖКОЮ ХОТІЛА ПЕРЕРВАТИ ПОХІД, АЛЕ ЇЇ ЦЕ НЕ ВДАЛОСЯ. — ВЕЛИКА МАСА НАРОДУ ЙШЛА СІМ МІЛЬ ПІШКИ НА ЦВИНТАР, ДЕ СПАЛЕНО ТІЛА.

БОСТОН, Мас., 28. серпня. — Нині перенесено тіла Сакка й Ванзеті вулицями міста до крематорії на цвинтарі Форест Гил, який є сім миль поза містом. В похоронах взяло участь 400,000 осіб. Самий тільки похід протягнувся на вісім бльоків довгий. Всі вулиці по обох боках були встелені народом.

На Скларі Сквейр поліція хотіла перервати похід і із-за цього прийшло до бійки. Походу не перервано. Маса народу поверш дві милі. Відтак Обороначний Комітет спинив цілий похід і влаштував дальшу подорож автомобілями, щоби на назначений час прибути до крематорії. Мимо цього велика маса народу виправилася на цвинтар пішком і прибула на місце в три чверти години гізніше.

МІТІНГ ЖАЛОБИ У ВІННІПЕГУ.

ВІННІПЕГ, Ман., 28. серпня. — Стараним Миського Комітету Комуністичної Партії Канади відбувся тут нині вечером на Маркет Сквейр жалобний масовий мітинг Сакка й Ванзеті, у якому взяло участь по-верш 2,500 робітників. Мітингом проводив т. Гарі Робертсон, а промовляли т.т. Я. Пенер, Дж. Кагана і Леслі Моріс.

ВІСІМ НІМЕЦЬКИХ МІСТ ЗАБОРОНИЛИ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

БЕРЛІН, 25. серпня. — Вісім німецьких міст заборонили в себе такі демонстрації протесту проти замордовання Сакка й Ванзеті, якими демонстранти привітали в Берліні нюрнберзького мейора Джеймса Дж. Вокера.

Гамбург був останнім містом, що заборонив демонстрації. Заборона прийшла після великих заворушень, підчас яких демонстранти витягнули з трамваю поліція і вбили. Вбито також молодого робітника.

Поліція в Берліні розігнала кілька груп симпатиків Сакка й Ванзеті, що зібралися перед готелем, в якому спинився мейор Вокер.

ЗА СИМПАТІЮ ДО САККА І ВАНЗЕТІ.

ВАШІНГТОН, 20. серпня. — Елеонора Джонс, з Кензасу, одна з жінок-провідниць туристів в столиці, втратила роботу за висловлення симпатії до замордованих Сакка й Ванзеті.

2,000 РОБІТНИКІВ ВИПІШЛО НА СТРАЙК.

БОСТОН, Мас., 25. серпня. — Нині вишло тут на страйк 2,000 робітників з індустрії "рейковитів" та "сликерів", домагаючись підвижки платні від 20 до 25 процент. Більшість страйкуючих — жінки.

ГОРЯЧКОВА АГІТАЦІЯ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯМ ВОЄННОЇ ФЛОТИ.

ВАШІНГТОН, 25. серпня. — Впливова газета "Вашингтон Пост" говорить, що урядники міністерства заграничних справ довадалися з достовірною жерело про тайне порозуміння між Великою Британією і Японією в справі майбутньої супримації на морі. Тайний договір між обома державами підписано після того, як Злучені Держави відказалися прийняти програму Великої Британії на конференції в Женеві в справі обмеження будови воєнних кораблів.

Вістка про цей тайний договір між двома морськими державами викликала в мілітарних кругах Злучених Держав велике зацікавлення, в слід за чим піде гарячкова агітація за збільшенням воєнної флотії.

ВАЛЛЕДЖО, Кал., 24. серпня. — Вибор Д. Кортіс, міністер флотії, заявив тут сьогодні, що він домагається від конгресу сто-процентного збільшення будови воєнних кораблів. Невдача женевської конференції в справі обмеження морського озброєння, сказав Кортіс, заставляє Злучені

Як виконано екзекуцію над Сакком і Ванзеті

ОПИСАВ ОЧЕВИДЕЦЬ ЕКЗЕКУЦІЇ, ДЖЕК ГРЕЙ, В ГАЗЕТІ "НЬО ЙОРК ІВНІНГ ГРЕФІК".

БОСТОН, 23. серпня. — Руки великого стейту Масекузет покриті сьогодні кровю. Бартоломео Ванзеті і Ніколя Сакко відійшли у вічність після сімох довгих років незрівняних тортур, які їм описати годі.

Ходить зі мною в кімнату смерті. В цьому осередку американської культури убивають людей трішки інакше як деінде. Ці Бостонці, що займаються вбиванням у стейтовій тюрмі, це методичні, холоднокровні вбивці. До того ж вони і скорі, далеко справніші, як наприклад такі самі вбивці у Сінг-Сінг.

І дім смерті тут далеко більший, як у Сінг-Сінг. Розмір буди приблизно 75 стіп довжини, 28 стіп ширини і 21 стіп висоти. Смертоносне крісло і його причандали стоять в одному куті цієї кімнати. Кімната задурманюоче біла і світла горять якимсь зловисним сяйвом. Крісел тут немає. Свідки мусять стояти. І вони стоять зараз поперед електричного крісла так, що можуть діткнулися рук засудженого.

Не бачив ще такої екзекуції.

Я був свідком екзекуції двадцяти людей в такому кріслі. Через довгий час я вірив, що я загартований на усі можливі страхотки. Але коли я увійшов до цієї кімнати — якийсь до неопанованого жах охопив мене гортанку і я буквально душуся. Я хотів приєстися, але не було на чому. Я думав про Сакка і Ванзеті.

Вони пробували уникнути цього страшного крісла через сім довгих років. Увесь той час, в день і в ніч вони думали і снили про смерть, а тепер вони всього декілька хвилин від них. І коли я подумав про те, скільки перетерпіли ці два невинні чоловіки за увесь той час, я немов набрався сили і готовився бути свідком різни.

Не всія я оглянувшись, як один з дозорців висунувся в білі двері в напрямі коритара, де є камери засуджених. За кілька секунд він верну в товаристві Честіна Мадейроса. Ця їхня велика дозорців тягнула Мадейроса так, як поліцейський тягне п'яного.

(Честіно Мадейрос, засуджений за морд, привів мене до його шайка докинула тих вбивств, за які засуджено невинно Сакка й Ванзеті. Через увесь час правової боротьби державою Мадейроса, як майбутнього свідка, але Сакка й Ванзеті не дочекалися нової розправи і Мадейроса, який також був засуджений на смерть за інше убийство, убито разом з Сакком і Ванзеті. — Ред.)

Кат нервовий.

Мадейрос глянув на дозорців і немов хотів щось говорити. Але доки він здав собі справу з того, що діялося, чотирох дозорців залпади його в крісло і додали привязувати

ремени. Роберт Еліот, сухий подовгуватий кат, з малими круглими очима, допасував на голові Мадейроса електрод. Я завважив, що Еліот не працював так справно, як я бачив його колис у Сінг-Сінг. Він був аж надто нервовий. Здавалось, що він ніколи не допасує електроду. Остаточно він покінчив і відійшов до злучника, де нервово шипирив. Він відвернув голову і глянув на головного дозорця, Генарі. Цей дав знак і кат закіннув злучник. Струя почала шуміти та брентити. Еліот стояв з викривленим обличчям в той час, коли електрична струя продрала собі дорогу через м'язок чоловіка в крісло.

Мадейроса проголошено мертвим дев'ять мінут після того, як його привели до кімнати смерті. Дозорці скинули його з крісла дуже скоро. Ах, які вправні ці Бостонці в цьому ділі!

Друга жертва — Сакко.

Тоді дозорець пішов по Сакка. Через десять хвилин він повернув з жертвою. П'ять великих дозорців схопили маленького виснаженого Сакка і кинули його на крісло.

Сакко виглядав як чоловік, якого ніщо не дивувало, так неначе-б він радий був, що нарешті покінчатся його терпіння. Він-же жив через сім років в суєтності смерті і тепер він мав тільки довершити це все. За кілька хвилин він мав бути страчений за морд, в якому він правдоподібно був стільки винуватий, як новонароджена дитина.

Сакко був дуже нервовий, коли дозорці привязували його ремінцями до крісла. В тім він крикнув по італійськи: "Хай живе анархія! Хай живе анархія!" Після цього він немов помужнів. Чистим, спокійним голосом він сказав: "Прошай, моя дружино і дитино! Приїждіть і товариші, прошайте усім! Прошай, моя мамо!"

Підчас цього прощання, кат Еліот стояв праворуч Сакка з якоюсь варварсько-диккою усмішкою на лиці. Виглядало, неначе-б він не любив цієї невеличкої проволочки. Коли Сакко скінчив говорити, кат миготом поклав на його голову електрод і зараз-же скокнув, дійсно скокнув, до стіни, де був злучник. Поклав руку на злучник і глядів на управителя.

Не в силі описати.

Управитель дав знак і знов зашуміла та загомоніла електрична струя. Жили на руках і шиї Сакка почали корчотися і надуватися. Сакко, коли його посадили в крісло, був тоненький, зморений і виснажений. Його шия була аж дуже худа. Але за п'ять мінут після того, як пущено струю, його шия стала такою як у слона. Підчас цього сліна і піт текли потоком з голови мученого чоловіка.

Дев'ятнадцять сот вольтів цієї "справедливості" витворюють температуру майже в тисячу степенів Фаренгайта. Порівняйте цих тисячу степенів гарячі, з тими дев'ятдесять, на які ви нарікаєте в гарячі дні літа і тоді зможете собі уявити, як культурний Масекузет працює, живцем своїх засуджених.

Я не в силі описати того, що відбувалося за другим напуском електричної струї. Ніжка мовла на світі не має слів, щоби ними це описати. Сакко напружився, що ремінь на йому тріскав. А цей кат — але хай з ним.

Ніколя Сакко проголошено мертвим одинадцять мінут після дванадцяти.

За дванадцять мінут збито тут двох людей. Це навіть скорше, як в Нью Йорку. О, ці Бостонці, які вони зручні! І через цих дванадцять мінут в комірни, прилягаючій до різни, сидів Ванзеті. Перше він бачив, як забрали Мадейроса. Потім поведи його товариша, Сакка. А для нього це остало цим шість мінут життя. Шість шість мінут життя! Що думав Ванзеті в ці довгі гіркі хвилини? Яка умова безодня розкривалася перед ним тоді, коли він чекав на різницю крісавого права, які мали прийти й по нього?

Ванзеті був останній.

Ванзеті вступив до різни. Він увійшов з піднесеною головою, цієї невеличкій італієць з примесним обличчям, зі складно-стими устами.

Ніхто і ніколи не переконав би мене, що Ванзеті міг-би убити людину. Вираз на його обличчю немов говорив: "Я дуже жалю усіх вас, що прийшли дивитися на мене і тих, що хочуть мене вбити". Ні, Ванзеті не вбив-би навіть kota, не то що людину.

Але він прийшов сюди з усмішкою і дозорці кинули його на крісло. Та він видимо не звертав на це уваги. Його усмішка не уступила. Відтак він хотів говорити, Кат Еліот вже лагодився накрити його голову електродом, але головний дозорець здержав ката. Ванзеті сказав: "Джентелмени, я не винуватий в цьому вбивстві ані в якомубудь іншому." А по хвилі: "Я хотів-би вам простити за те, що тут зі мною роблять. Я невинний. Я ніколи нікого не вбив. Гуд-бай."

Відтак повторилася в третє та сама осоружна процедура пражання живої людини електрикою. За другим напуском струї тіло Ванзеті почало підноситися вгору, вгору, і потім упало глухо на крісло. Ванзеті був мертвий. Сакко був мертвий. Мадейрос був мертвий. За двадцять-шість мінут культурний стейт вбив троє людей, з яких Сакка і Ванзеті половина світу уважала невинними.

КРОВАВА БІЙКА МІЖ КИТАЙСЬКИМИ МАЙНЕРАМИ І ЯПОНЦЬМИ.

ЛОНДОН, 26. серпня. — Деша з Токіо до "Дейлі Мей" доносить про кроваву бійку між китайськими майнерами і японськими урядовцями в Пенкіфу, в Манчжурії.

Чотирох Китайців вбито, а 35 тяжко ранено й 20 Японців вбито або ранено. Між Японцями вбито головного інженера копальні, який помер від поранення кіпачною водою, якою його обдали майнери.

Бійка почалася через те, що урядовці не хотіли вдоволити домагання майнерів. Викликав японські війська загнали майнерів в місто, де взяли їх під свою охорону китайські мешканці. Всі школи в Пенкіфу закрили. Втрати в копальнях зроблено на 250,000 доларів.

КАЖУТЬ, ЩО ЗАЙМУТЬ НАНКІН.

ПАНГАРІ, 26. серпня. — Двадцять осіб вбито, коли потяг між Шангаєм і Нанкінгом розбився в наслідок uszkodження залізничної.

Зруйнуванням залізничної ма-лося на меті вбити генерала Бей-Чин-Гі, але потерпів зовсім інший потяг. Перервано також залізницю між Сучовом і Нанкінгом.

Сподіється, що північні війська займуть Нанкін. Їх артилерія бомбардує Нанкін з позицій через ріку Янцє коло Пучоуа. Бритійські мілітарні власти доносить, що північні війська переходять ріку Янцє вище Нанкіна.

ЗЕМЛЕТРУС НА ОСТРОВІ ФОРМОЗА.

ТОКІО, Японія, 25. серпня. — Нині в ранці полудневу частину острова Формоза навістив сильний землетрус. Десять осіб згнуло, поверх дві сотні ранено і 200 домів розвалено. Одночасно землетрус спричинив також великі шкоди в китайській провінції Шанунг. Число убитих і ранених сягає до 300 душ.

НЕМА ЗГОДИ МІЖ ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ.

ЛОНДОН, 24. серпня. — Між Великою Британією і Францією нема єдності думки в справі зменшення окупаційної армії в Надренщині. Мимо того, що правительства обох держав стараються скривати незгоду опіні по цьому питанню, то відвічалні державні політики признають, що ціла справа стоить дуже погано.

Британія питає Францію, чи Льокарнський договір має яке-небудь значіння та чи Франція думає дотримати пороблених Німеччині обіцянок.

РІЖНІ ВІСТІ

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР В СКУТАРІ
ЛОНДОН, 25. серпня. — З Константинополя доносять до "Дейлі Експрес", що там вибух страшний пожар в передмістї Скутарі і знищив 400 домів. Більше як 2,000 осіб остало без даху над головою. Нещасні жертви бідної дільниці розложили свої шатра на цвинтарі.

ПОВІНЬ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.
ВЛАДИВОСТОК, 22. серпня. — Повінь, що навістала приморськї провінції Далекого Сходу й спричинила шкоди на 15 мільонів карбованців, зменшується.

Телеграма з 18. серпня з Владивостоку доносила, що в наслідок повніи 40,000 селян остало без даху над головою, а 100 втопилося. Ріки Далекого Сходу вийшли із своїх берегів після 18-годинного дощу.

Землетрус ушкоди-ла одна з воюючих фракцій. Зруйнуванням залізничної ма-лося на меті вбити генерала Бей-Чин-Гі, але потерпів зовсім інший потяг. Перервано також залізницю між Сучовом і Нанкінгом.

Сподіється, що північні війська займуть Нанкін. Їх артилерія бомбардує Нанкін з позицій через ріку Янцє коло Пучоуа. Бритійські мілітарні власти доносить, що північні війська переходять ріку Янцє вище Нанкіна.

ЗЕМЛЕТРУС НА ОСТРОВІ ФОРМОЗА.

ТОКІО, Японія, 25. серпня. — Нині в ранці полудневу частину острова Формоза навістив сильний землетрус. Десять осіб згнуло, поверх дві сотні ранено і 200 домів розвалено. Одночасно землетрус спричинив також великі шкоди в китайській провінції Шанунг. Число убитих і ранених сягає до 300 душ.

НЕМА ЗГОДИ МІЖ ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ.

ЛОНДОН, 24. серпня. — Між Великою Британією і Францією нема єдності думки в справі зменшення окупаційної армії в Надренщині. Мимо того, що правительства обох держав стараються скривати незгоду опіні по цьому питанню, то відвічалні державні політики признають, що ціла справа стоить дуже погано.

Британія питає Францію, чи Льокарнський договір має яке-небудь значіння та чи Франція думає дотримати пороблених Німеччині обіцянок.

РІЖНІ ВІСТІ

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР В СКУТАРІ
ЛОНДОН, 25. серпня. — З Константинополя доносять до "Дейлі Експрес", що там вибух страшний пожар в передмістї Скутарі і знищив 400 домів. Більше як 2,000 осіб остало без даху над головою. Нещасні жертви бідної дільниці розложили свої шатра на цвинтарі.

ПОВІНЬ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.
ВЛАДИВОСТОК, 22. серпня. — Повінь, що навістала приморськї провінції Далекого Сходу й спричинила шкоди на 15 мільонів карбованців, зменшується.

Телеграма з 18. серпня з Владивостоку доносила, що в наслідок повніи 40,000 селян остало без даху над головою, а 100 втопилося. Ріки Далекого Сходу вийшли із своїх берегів після 18-годинного дощу.

ПОМЕР ЗАГЛУЛ ПАША.

КАІРО, Єгипет, 23. серпня. — Заглул Паша, відомий провідник єгипетських націоналістів, помер.

Заглул Паша був найбільшим державним мужем в історії новітнього Єгипту і найбільше популярним серед широких єгипетських народніх мас. Був також завзятим ворогом британського панування над Єгиптом. За свою опозицію до Британії був два рази вигнаний з рідного краю.

ШКІЛЬНИЙ СЕЗОН ПОЧИНАЄТЬСЯ 1. ВЕРЕСНЯ.

Шкільний сезон в Манітобі і в місті Вінніпегу після двомісячних літніх вакацій починається в четвер, 1. вересня. Департамент освіти повідомляє, що вчителів є досить для забезпечення всіх шкіл в провінції.

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Робітничо-Фармерське Бюро, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ТИСЯЧНЕ ЧИСЛО "УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ".

Тисячне число "Укр. Робітничих Вістей" — це тисячний удар по брехні, темноті й неволі, що сковують ще широкі маси працуючих. Тому появу його усі ми щиро вітаємо та бажаємо нашому ювілейному дню ще багатіше тисячних і десятків тисячних ювілейних свят, а кожне з них щоб відзначалося великим зростом й досягненнями нашого часопису.

"Українські Робітничі Вісті" почали виходити в дуже важкому часі чорної реакції в Канаді в 1919 році. Прийшли вони на зміну своїй старій попередниці "Робочому Народу", що його в 1918 році закрила реакційна консервативна влада за більшовизм. Не тільки одного свого часопису позбавлено було тоді українських робітників та фермерів, але й організації, — Української Соціал. Демократичної Партії, — яку проголосила влада протизаконною, бо стала вона була на становищі більшовиків.

"Українські Робітничі Вісті" розвіяли радість і сподівання ворогів українських робітників та фермерів, бо уможливили встановлення зв'язків між нашими громадами та гуртками, що давніше належали до закритої владою організації й допомогли організувати Товариство Українських Робітничих Дім, що пізніше перетворилося у могутню сьогодні нашу культурно-освітню організацію Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім. Згодом "У.Р.В." допомогли організувати Української Секції Комуністичної Партії Канади, а далі й Робітничого Запомогового Товариства. "У.Р.В." стали видавничим осередком, докружили його вирости журнали "Голос Праці", "Голос Робітничий", "Робітничий", часопис "Фармерське Життя" та журнал "Світ Молоді". "У.Р.В." допомогли розповсюдити багатіше тисяч книжок та брошур. Одним словом — наш часопис-ювілей виконав величезну організаційну, культурну й політично-освітню працю.

Не зважаючи на важкі цenzури, матеріальні й інші умови, з якими доводилося боротися в перших початках (часописе деякий час мусіли ми видавати в українській і англійській мовах), "У.Р.В." швидко захоплювали щораз ширше коло читачів і здобули собі сьогодні найбільший тираж з усіх українських часописів в Канаді. З тисячним своїм числом "У.Р.В." свідкують теж свято завойовану популярність серед грамотної громади українських робітників та фермерів в Канаді і перемоги над українськими проти-робітничими та проти-фермерськими, контрреволюційними, продажними газетами.

Підсумовуючи досягнення й успіх "У.Р.В.", перевіряючи цю велику працю, що наш часопис виконав своєю тисячковою чисел і той значний поступ вперед, що ми при його допомозі зробили, нам необхідно відгукнутися із цього для себе науку на майбутнє, що даючи про розвиток нашого преси, ми й надалі будемо зміцнювати нашу організовану силу, підносити нашу свідомість й культурність до вищого урівня, ударемизовати старання й плани наших ворогів та святкувати перемогу над ними. Щиро дякуючи про нашу робітничо-фермерську пресу, ми виконуємо одне з самих важливіших завдань борців за освоєння робітничого класу.

Нехай же ростуть тисячі удари "У.Р.В." проти брехні, темноти й неволі, а з ними тисячі нових читачів нашого часопису. М. Цюрович.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" ТИСЯЧУ РАЗ.

В 1919 році почали виходити "Укр. Роб. Вісті" й до року скликано було перший з'їзд представників розкиданих по цілій Канаді й не злучених ще між собою робітничих організацій — драматичних та освітніх гуртків. Не було б "Укр. Роб. Вістей" — не було б того з'їзду. Перший з'їзд членства північного ТУРФДім арозумів значення друкованого слова й ухвалив видавати "У.Р.В." два рази на тиждень. В днях 16. і 17. січня відбувся з'їзд, а два й пів місяці пізніше "Укр. Роб. Вісті" почали виходити два рази на тиждень.

Два місяці після третього з'їзду Товаришества Укр. Роб. Дім почав виходити журнал "Голос Праці", а в місяці після четвертого з'їзду (в 1923 році) почав виходити "Голос Робітничий", журнал для жінок. В два місяці після п'ятого з'їзду "У.Р.В." почали виходити три рази на тиждень, а побіч них "Робітничий", що замінила "Голос Робітничий", почала виходити два рази на місяць.

В два місяці після шостого з'їзду ТУРФДім почало виходити "Фармерське Життя", а в пару місяців після восьмого з'їзду почав виходити "Світ Молоді".

Це нам показує, як наша преса тісно зв'язана з організацією ТУРФДім. Ново після вище наведеного виходило б, що тільки завдяки цій нашій організації, чи всім нашим організаціям, наша робітничо-фермерська преса змогла розвиватися.

Так, то воно так. Але другий бік медалі показує нам, що не мали б ми преси, то не було б ні тих організацій, ні з'їздів, які дбали про її поширення.

Нині тисячне число "Українських Робітничих Вістей". Скільки тисяч раз "Укр. Роб. Вісті" в перший рік свого існування закликали робітничтво до організації, вказуючи йому той шлях, по якому воно повинно піти? Кожна сторінка, кожна стаття, кожний рядочок, кожне слово тільки про це говорили. Так говорили й говорять "Укр. Роб. Вісті" від першого аж до тисячного свого числа.

Чи можна собі уявити розвиток наших організацій без свого боєвого органу? Ні, тисячу разів ні! На початку "Укр. Роб. Вістей" старалися аргументувати в організовану громаду передове, свідоміше робітничтво, що розсіяне було реакцією по цілій Канаді. Потім заходилися "У.Р.В." коло організації працюючого жіноцтва, фермерства, їхньої молоді. Дітоті школи — хто їх засновував, хто вчив, як їх заповнювати? Самі ми себе вчили й самі одні від других вчилися на сторінках "Укр. Роб. Вістей". Мандолінові дітоті оркестри — хто їх так плевав, як "Укр. Роб. Вістей"? Драматичні гуртки, хори, хто про них дбав? А будівля Українських Робітничих та Фермерських Домів — чи "Укр. Роб. Вістей" й тут не доклали своїх старань? А Вищі Освітні Курси, а всілякі допомоги, чи то голодуючим в Радянському Союзі, чи революційному рухові в Східній Галичині — хто вів в цю перед, як не "Укр. Роб. Вістей"?

Робітниче Запомогове Товариство, що нині так пишеться серед українського працюючого населення, від першого дня свого існування й до нинішнього дня нашло найцивілішій відгук тільки на сторінках "Укр. Роб. Вістей".

Комуністична Партія Канади, всякі політичні справи, кожні вибори, чи то домініальні, провінційальні чи міські — тут "Укр. Роб. Вістей" завжди стояли на передовій посту. Міжнародні події, боротьба за робітничо-селянську владу на Україні, визвольна боротьба на землях Західної України, все це з чисто клясового боку відзеркалювалося в "Укр. Роб. Вістей", все це переходило через їх призму й висвітлювалося клясовою душою до наших читачів.

Та хіба ж тільки це? А боротьба з ворогами в Канаді, а оборона працюючих перед нападами ворогів — хитрих, лукавих, підлих. Боротьба з наклепами, провокаціями, доносом, викривання обманів, шахрайств різних політичних партій, "міністрів" неіснуючих урядів — все це червоною ниткою тягнеться на сторінках "Укр. Роб. Вістей" від їх першого аж до тисячного числа.

І тисячу раз "Українські Робітничі Вісті" були праві у своїй боротьбі. Тисячу раз правда стояла за тим, що писали й як висвітлювали "Укр. Роб. Вістей".

Хай же у відплату за це тисячі нових читачів подвоють тираж "Українських Робітничих Вістей", починаючи з нинішнього тисячного числа! У відплату за це злучим всі свої сили коло нашого ювілята й не страшний нам будуть наші вороги.

Волощев.

ПРО ЩО РОБІТНИКАМ ТРЕБА ЗНАТИ.

Нині, з виданням тисячного числа "Українських Робітничих Вістей", радіють всі клясово свідомі робітники і фермери в Канаді, радіють і поза границями Канади. Ще більше радіють наші українські робітничі організації, що вносили на своїх плечах неабиякий тягар — бо рівно одну тисячу чисел своєї газети, свого організатора й учителя. Радіють і ті товариші, які від самого початку появи нашої газети працювали без вини з посвятою ніч і день, рік за роком, щоби допомогти зробити її тим, чим вона є нині. А це не легке до сповнення завдання, коли взяти під увагу матеріальні й моральні умовини, серед яких приходилося будувати нашу пресу.

З тисячним числом нашої газети легко нам радіти, бо воно нині перед-нами, але не так то вже легко прийшлося його дідати. Радіючи разом з свідомими товаришами, хочу повернутися до першої радості, коли появилася перше число "Українських Робітничих Вістей". До цього в мене багато причин, хоча цим разом я торкнутися тільки деяких з них.

Перше число "Укр. Роб. Вістей" вродилося на світ серед таких труднощів, що про них до подробиць знає тільки невеликий гурт товаришів. Осеню 1918 року наша тодішня однакова організація соціал-демократична партія впадала жертвою воєнної реакції — її заборонено як нелегальну організацію. Разом з нею заборонено також і наш тодішній боєвий орган "Робочий Народ". Будинок Українського Робітничого Дому у Вінніпегу був піднятий з фундаментом в гору, але далеко ще нескінченний, навіть не накривтий. На мешкання товаришів, що працювали при газеті й в організації, поліція виконала наїзд, розганяючи їх по різних закутках Канади.

Положення було невданим. Та мимовсего ліхольоти, мимовсего повоєнної реакції й всяких перепон, вінніпегські товариші спромоглися скінчити Дім і почали робити підготовку до його відкриття. І тоді чи не найбільше відлучили товариші брех газети. Треба скликати членів на збори, треба скликати охочих робітників вступити до драматично-співачького гуртка, що одною було дозволено робити того часу, а тут нема газети, нема в чому проголосити, нема кому поагітувати. Понесли наші товариші оголошення до одної місцевості української, вбачає за словом, патріотичної газети, але панове патріоти відказалися при-

вітних листів. По моєму це була не менша радість від тої, з якою обходимо ми нинішнє тисячне число.

Правда, зразу перше і дальші числа газети були мляві і бліді змістом, але це не залежало від нас, а від умовин, семеред яких газета вродилася на світ.

Даремно дехто з товаришів, головою американських, дорікав нам за це та те, але вони не бачили, що всі ті труднощі, з якими ми тут стрічалися, що нам приходилося того часу переживати.

А це не був жарт. Тодішня атмосфера була така, що бодай про неї більше й не згадувати. Власті, а не так власті самі як наші "рідні" українські "добрі люди" не спускали нас з ока та кожний наш крок, кожне слово репортували до властей.

Тоді існувала ще пресова цензура з рамени міністерства внутрішніх справ. Посилалися на нас доноси за доносимами. Власті, а не так власті самі, як дехто з наших приятелів не міг спокійно спати з появою нашої газети. Цензор почав наново грозити нам, що замкне газету, звичайно покликуючись на скарги, що напливали до його офісу. Для ілюстрації вище сказаного наведу одну з таких погроз, яку ми дістали від цензора 9. квітня 1919 р., такі зараз після видання другого з ряду чисел "Українських Робітничих Вістей". Ось вона:

"Sir: — I regret that my attention has been drawn to the decidedly objectionable tone of your publication. Particularly my attention has been drawn to your issue of Thursday, March 27th, and it is pointed out that the news printed consists for the most part of despatches culled from Canadian papers which in the aggregate constitutes Bolshevist propaganda pure and simple. It would be criminal to allow any Canadian newspapers to play fast and loose with facts and to publish carefully selected and disloyal propaganda of this character, and the result is even much more dangerous and

ти оголошення до їхньої газети. І то звичайнісіньке невинне оголошення. Товариші згодилися заплатити, але й це не "скрушувало" патріотичних сердець. Маленький інцидент, а так болюче відлучило його вінніпегські робітники і почали думати за всяку ціну добитися хоча-б маленької газетки, але своєї.

Як нині так й тоді ми обстоювали єдиний фронт всіх робітничих організацій, бо тільки в об'єднанню запорука сили й побди робітничого класу.

Того часу з усіх робітничих політичних й економічних організацій в Канаді — осталося тільки Трейд енд Лейбор Кансис, що була під керівництвом радикальних соціалістичних робітників, як Боб Росел, Дик Джонс, Бил Армстронг і др. Вдалися ми до ексекютиви цієї організації та розказали їм, що хочемо від них моральної допомоги, іменіно добитися дозволу в Оттаві на видання газети. Члени ексекютиви відіслали до насшого бажання дуже прихильно, але сказали, що справу предложать на зборах делегатів всіх трейд юній.

Пригадую, як нині, коли я і ще кілька товаришів прийшли на збори цього "робітничого парламенту" та якою радістю були ми охоплені, почувши, що загал делегатів одноголосно рішив написати до міністерства внутрішніх справ в Оттаві за дозволом видавати українську робітничу газету.

Незабаром дозвіл прийшов, бо з тодішньою силою трейд-юнійною організацією всі сили рахувалися. І хоч прийшов дозвіл, але він був зв'язаний з усіма воєнними ухвалами й обмеженнями для чужинської преси.

"Для Трейд енд Лейбор Кансис дозволяємо видавати українську газету, — сказали в міністерстві в Оттаві, — але видавайте її в двох мовах: українській і англійській".

Дня 22 березня 1919 р. появилася на світ перше число "Українських Робітничих Вістей" в двох мовах, ще й з прикрасою над заголовком: "Licensed by Secretary of State".

Ось тільки подумайте: Вісім років ще й п'ять з чіпком місяців часу забрало, щоби добитися до отой фігури з трьома черевичками. І то як добитися! Почерз цілісінькі гори перешкод та труднощів. Все-одно, як-би перелазив британський Альпіс гори десь від Джейспер Парку аж до Тихого океану. Трудноватий проспект, правда?

Але ми вже, товариші, на тисячний міль. Великий шлях дороги вже за нами, хоч перед нами горизонт ще далеченько. Та ми все йдемо.

Вісім з половиною років тоді назад у Вінніпегу прес-ма-

the action of the editors all the more inexcusable as it is published in a paper which has been licensed by Secretary of State. Without there is a distinct and complete reversal of policy as respects the character of the matter published in your paper, I shall be compelled to recommend to the Secretary of State that the license issued to you for the publication of Ukrainian Labor News be suspended and that steps be taken to proceed to the limit against all concerned in this very evident and insolent attempt to abuse the privilege of a license and to set the Authorities of this country at defiance."

Таких і подібних листів від цензора у нас багато, але про них ніхто з ширшого робітничого загалу не знав. І серед таких власне умовин приходилося видавати й редагувати газету. Тяжкі і гіркі ці умовини, але ми все таки дожили до тисячного числа. Не тільки дожили, але й розвинули та поширили наше видавничтво до тої міри, що нині воно обслуговує не тільки самих робітників, але зокрема робітників-фермерів і молоді.

Тисячне число — це тисячна сторінка історії боротьби робітничого класу взагалі, а українських робітників зокрема. І всі ми разом найкраще вишумімо з тисячним числом нашу газету тоді, як всі подбаємо разом, щоби на далі забезпечити її матеріальне існування та дамо спомогу вчити робітничтво про ті великі історичні світові події, що ланом протягаються перед нашими очима з дня на день. І це станеться, коли кожний читач подбає перш сам за себе і відновить свою передплату, а відтак придбає одного нового читача до нашої армії. Це буде радість не тільки на словах, але й на ділі і тоді сміло зможемо підняти клич:

Хай же й розвивається та даліше веде нас по шляху клясової боротьби наш учитель й організатор "Українські Робітничі Вісті"!

І. Наویلський.

ТИСЯЧНЕ ЧИСЛО.

(Для ювілейного числа "Укр. Роб. Вістей".)

Світла правда й борні з темнотою, Тисячне число шляху твердого... Дивно, — за короткий час молодого Життя Твого — здобуємо метою Ми горді, з'єднані до тіла одного.

Тисячне число зможе відповісти За працю, за Ідею з найвищих ідей. Хай-же залунає з тисячів грудей: "Хай живе "Робітничі Вісті"! Хай живе пресовий ювілей!"

Рости і в могутню силу виростає! Рости нам, як і дотепер росло! — Ти наше вєсло і знання жерело; Ти світло працюючих, і нам вітай, Вітай нам — тисячне число!

І. Микитин.

Форд Ситі, Ont.

ТИСЯЧА МІЛЬ.

Коли подумати загально, то здається тисячка нічого такого великого. Один, два, три, десять, сто, дивись, вже й тисяча. Так немов свиснув.

Це так із звичайним номером. Але коли говорити про тисячу чисел газети, і то української, ще й судо-робітничої, й до того в капіталістичній Канаді, то це вам вже не свистиня.

Ось тільки подумайте: Вісім років ще й п'ять з чіпком місяців часу забрало, щоби добитися до отой фігури з трьома черевичками. І то як добитися! Почерз цілісінькі гори перешкод та труднощів. Все-одно, як-би перелазив британський Альпіс гори десь від Джейспер Парку аж до Тихого океану. Трудноватий проспект, правда?

Але ми вже, товариші, на тисячний міль. Великий шлях дороги вже за нами, хоч перед нами горизонт ще далеченько. Та ми все йдемо.

Вісім з половиною років тоді назад у Вінніпегу прес-ма-

перше число і здається нічого іншого тоді не думалося і не відчувалося. Уся увага була на газеті і усі бажали собі дочекатися її сотого числа.

А тепер дочекались ми тисячного. І то це все. З тисячним числом цієї нашої робітничої газети, бажаємо її редакторам, адміністраторам, складачам та багатотисячним передплатникам і читачам дочекатися бачити ще й мільйонне число "Українських Робітничих Вістей".

Наборщик першого числа.

МАЄМО СВОЮ ГАЗЕТУ.

(Слогах про перше число "У.Р.В.")

Обклались російсько-англійськими та англійсько-російськими словарцями, я сидів над великою англійсько-буржуазною газетою і перекладав для себе новинки.

Переклад той був дуже трудний, бо перекладаючи з англійського на українське, треба було перекладати ще й з буржуазного на робітниче. Але великі світові події заставляли мучитися, щоб хоч щось знати про ці події.

Тов. Т-кий в другому кутті "нашої" сім-фітрової кімнати мняв немилосердно "наші" "найстарші" і найбільші репльтики. Нараз закрив "по нашому", відчинив двері до маленької "кімнатки", де шипіла вода, кинув, копнув ногою і забурмотів: "Вони тільки на одню здалі". Накинув на плечі подертого кофта і невдоволено вийшов.

Я сидів далі над купою паперу з якого нічого путнього не міг довідатися. В голові було моторошно, в грудях болюче аж до сліз.

Пригадуються останні числа "Робочого Народу", нашої робітничої газети, що я нею тільки всмі захопився, як її вже не стало.

Кудись йшов-би, чогось шукав-би — саміне знаю чого. О, ні, знаю!

Пригадуються перші тижні в робітничій організації: яке захоплення, цілими ночами просиджував-би на зборах і не змучився-б, як ось зараз над цю купою паперу.

Дивлюсь в маленьке вікноше. На дворі болото, мокро, мрака чи дощ — не розумію. Так само, як не розумію нічого з тої купи паперу, що на столі. Знаю, що це кінець березня. Значить скоро буде квітень, висохне болото, зацвіють квітки, вийду на поле, глану на евіт, легше відітхну. Спіраюся на вікноше і потапаю в задумі.

Ніби в сні бачу, як мій товариш Т-кий б'ється, аж болото розбрискується. Дивно. Він же ніколи не бігає, а все ходить понуро задуманий таке, як і я, а тепер б'ється. Може що сталося?... Але ні, він веселий. Вибігаю проти него й питаю: "Маємо свою газету?" — відповідає задиханий, витгачуючи з під поли подертого кофта газету.

Я вирвав від него з рук, розгорнув і перечитав заголовок: "Українські Робітничі Вісті".

М. Гарасимчук.

Ошава, Ont.

В ДЕНЬ ТИСЯЧНОГО ЧИСЛА "УКР. РОБ. ВІСТЕЙ".

Грімкий привіт нехай гуде, За гори й моря хай іде, Де українські робітьку суть — Привіт "Вістям" хай несуть. Вже тисячу раз прийбув до нас Учителю, друг робітничий мас. Радій робітнику, радій — На краший час не трай надій. Ми можем гордитися тим — "Вістей" числом тисячним. Бо цей провідник трудових мас Веде правдивим шляхом нас. Нині всі святкуємо ювілей — Про підмогу преси дбаймо. Бо лиш вона підкріпить нас У тяжкій горі, в прикрий час. Робітнику, всі враз гуким, Ширій привіт "Вістям" зашлім, Хай много літ воно живуть, Трудающим доль хай кують; Хай зло неправду торощать — Нам щіль до всім промощать, Розкриють очі всім рабам. Нехай засяє сонце нам.

І. Бочиский.

